

Hvad er kildestyrken med landbrugspesticider under fladekilder?

d. 28. maj 2024

V. Anna Krog med bidrag fra Katerina Tsitonaki, Poul L. Bjerg,
Tove Svendsen, Lars Frimodt, Anne Esbjørn, Charlotte
Vesterlund, Iben Nilsson

Region Syddanmark

DINFORSYNING

TRE **FOR**

VandCenterSyd

Pesticidrester i grundvandet

Boringskontroller, 2023

Forekomst af pesticidstoffer i de almene vandværkers boringskontrol for perioden 1/1-2023 til 31/12-2023

Maks. enkeltstof	Indtag, antal		Indtag, andel (%)	
	I alt	>0,1 ug/L	Med fund	>0,1 ug/L
	2062	261	51,8	12,7
DMS	1777	117	33,4	6,6
DPC	1688	98	21,2	5,8
R471811 (ned.prod. Chlorothalonil)	1483	23	16,6	1,6
BAM	1586	15	13,9	0,9
LM3 (ned.prod. Terbuthylazin)	633	2	6	0,3
MDPC	1553	11	4,9	0,7
Dimethachlor ESA	1446	7	3,5	0,5
CGA 369873	1447	3	3,4	0,2
Alachlor ESA	1472	7	3,3	0,5
LM5 (ned.prod. Terbuthylazin)	1446	9	3,3	0,6
Bentazon	1489	4	2,9	0,3
LM6 (ned.prod. Terbuthylazin)	1441	7	2,8	0,5

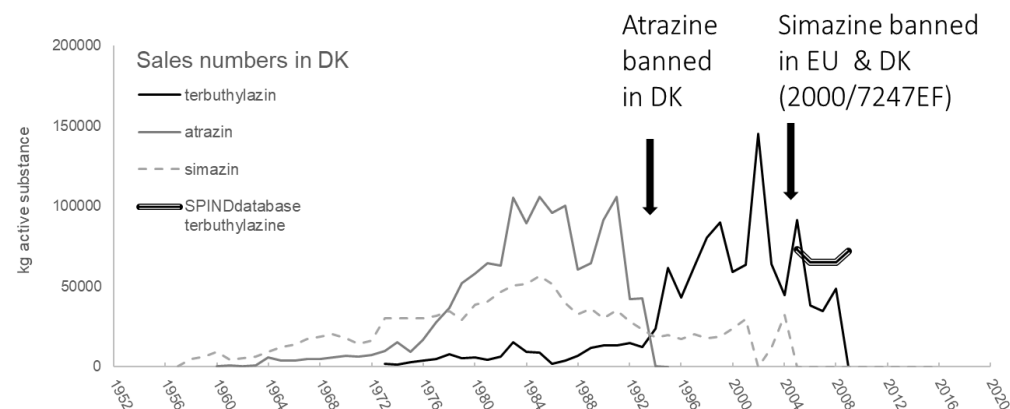
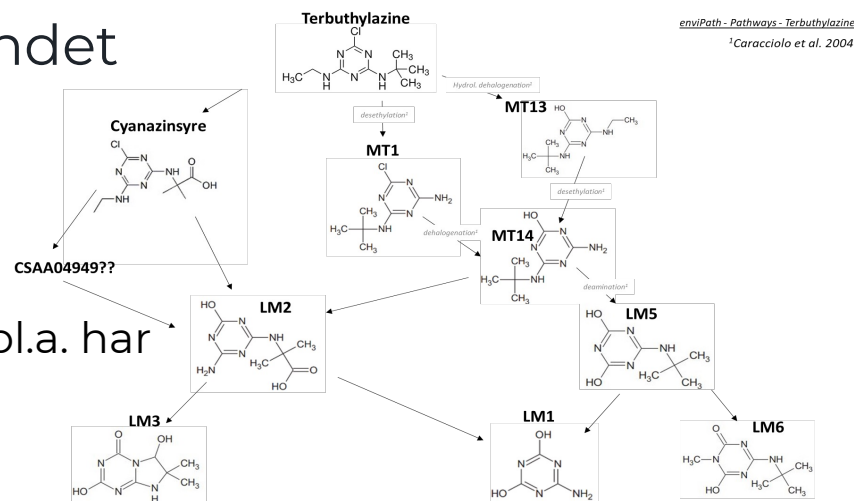

Pesticidrester i grundvandet

Terbuthylazin

Ukrudtsmiddel, der i Danmark bl.a. har været anvendt i forbindelse med dyrkning af majs og ærter.

I Danmark blev stoffet forbudt i 2008, men det er stadig godkendt i andre EU-lande.

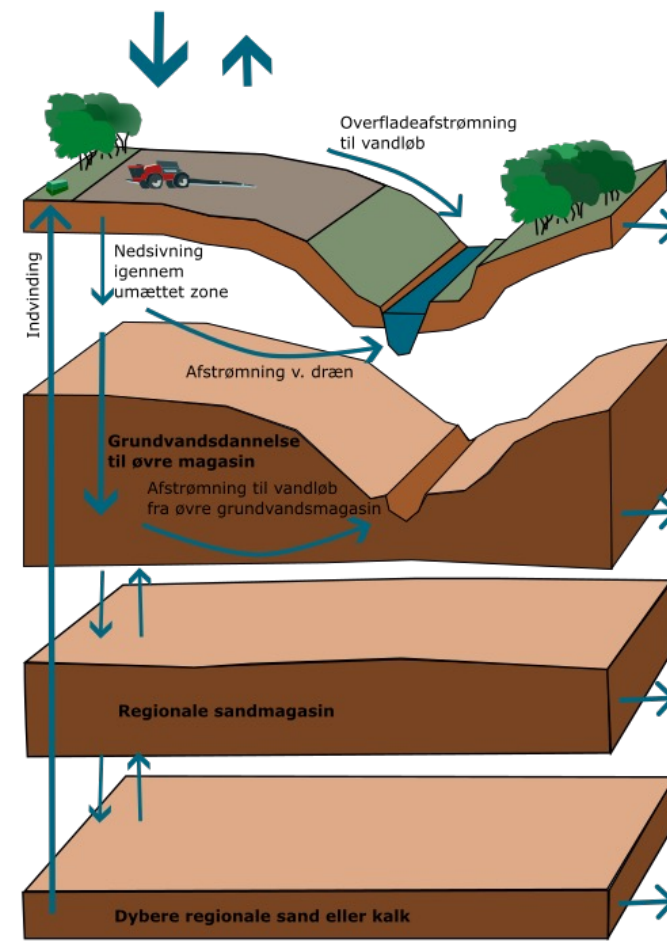
Landbrugspesticider i grundvandet

Hvad fortæller disse resultater os?

Flere & flere nedbrydningsprodukter bliver påvist, som analysemetoder bliver forbedret & listen med pesticidrester i monitoringsprogrammer bliver udvidet.

De samme pesticidrester ses også i GRUMO-boringernes top 10 lister – de påvises i flere dybdeniveauer

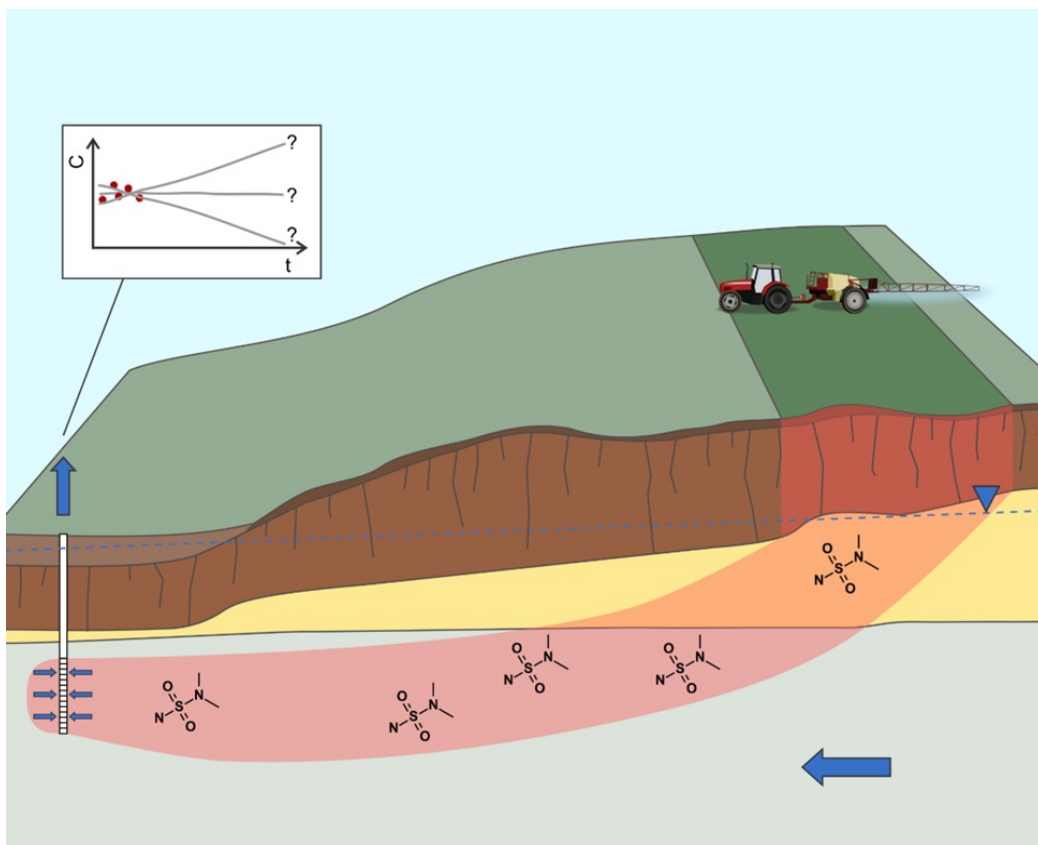
Hvor er vi så i forhold til forureningsvarigheden med landbrugspesticider?

Hvor længe vil landbrugspesticider påvirke grundvandet?

Hvad mangler vi svar på?

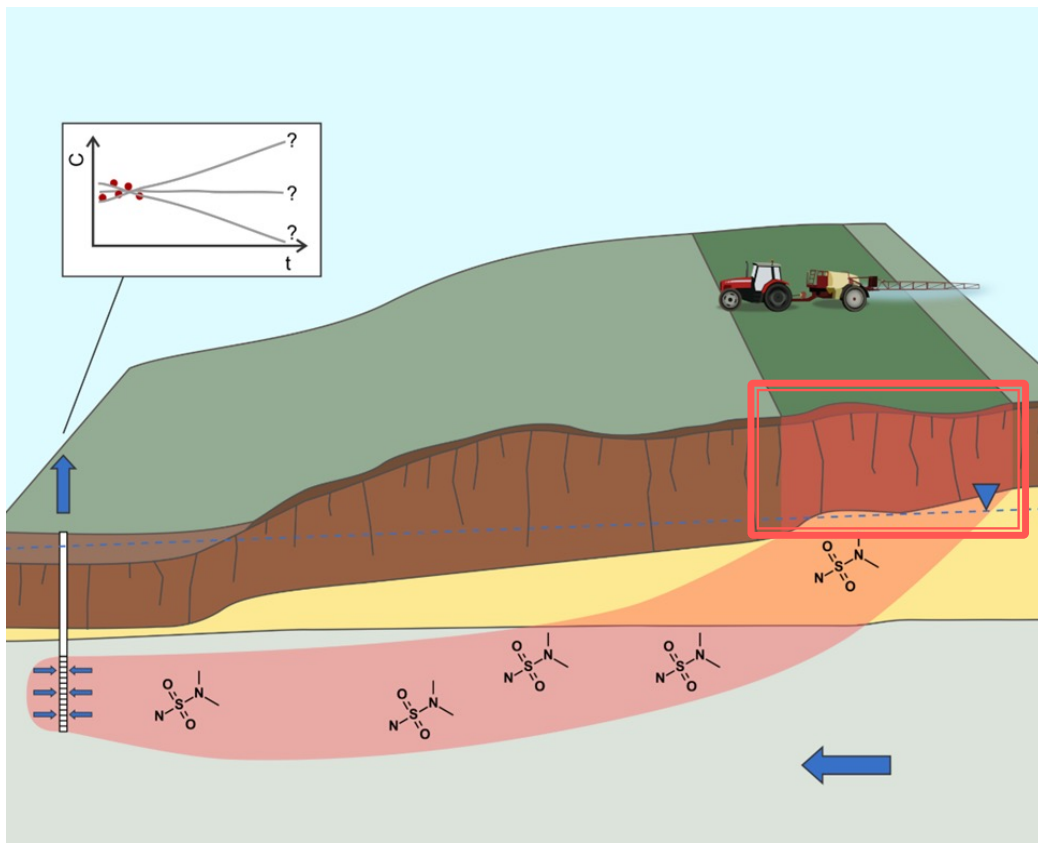
Majken Frederiksen, Rambøll & DTU Sustain

- Forureningskilder & kildefunktioner
  - Anvendelse
  - Sekundære kilder (stofmasse oplagret i jorden)
- Stofferne egenskaber
  - Fysisk-kemiske
  - Nye stoffer ved nedbrydning af moderstoffer
- Transport & skæbne fra forureningskilde til kildeplads
  - Sorption
  - Nedbrydning

Hvor længe vil landbrugspesticider påvirke grundvandet?

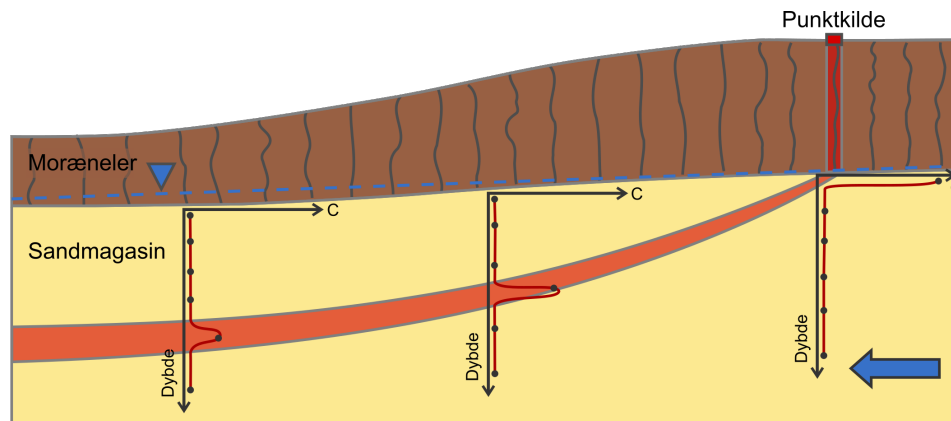
Hvad mangler vi svar på?

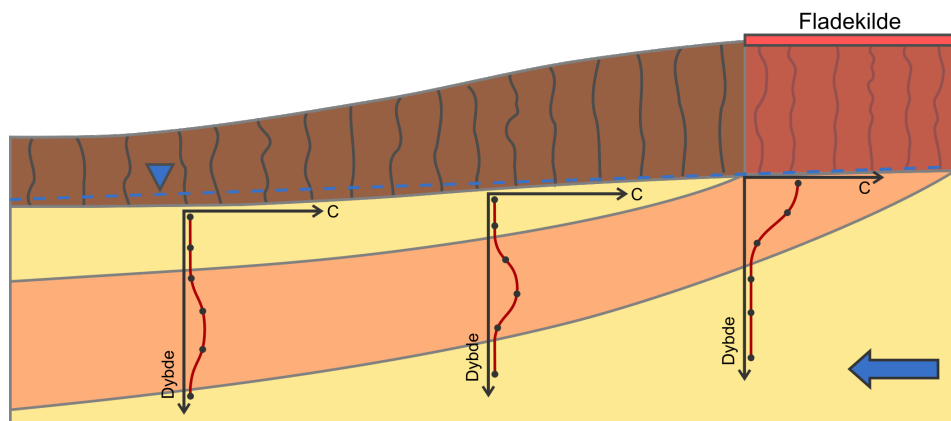
Majken Frederiksen, Rambøll & DTU Sustain

- Forureningskilder & kildefunktioner
  - Anvendelse
  - Sekundære kilder (stofmasse oplagret i jorden)
- Stoffernes egenskaber
  - Fysisk-kemiske
  - Nye stoffer ved nedbrydning af moderstoffer
- Transport & skæbne fra forureningskilde til kildeplads
  - Sorption
  - Nedbrydning

Forurening med landbrugspesticider fra **Punktkilder & Fladekilder**

$$J = I \times A \times C$$

$$J = I \times A \times c$$

Frederiksen et al. 2023

Målte porevandskoncentrationer fra tidl. vaskeplads (punktkilder)

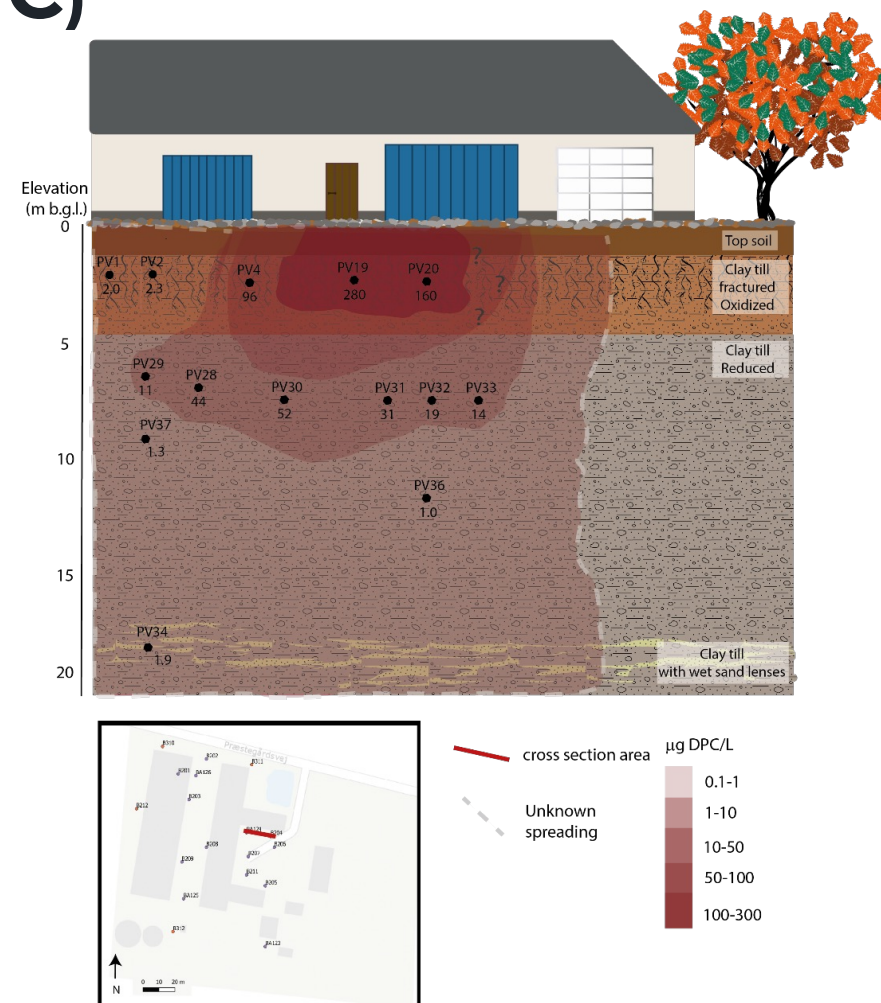
Desphenyl chloridazon (DPC)

De fleste pesticider (såvel moderstoffer som nedbrydningsprodukter) er relativt vandopløselige.

DPC har hidtil også været opfattet som værende meget vandopløselig

Ingen forventning om, at der kunne forekomme en langtidsfrigivelse af DPC fra den umættede zone til grundvandet.

Forureningsundersøgelser har konstateret et betydeligt indhold af DPC i den umættede zone i terrænnært moræneler (2,0 m u.t.).

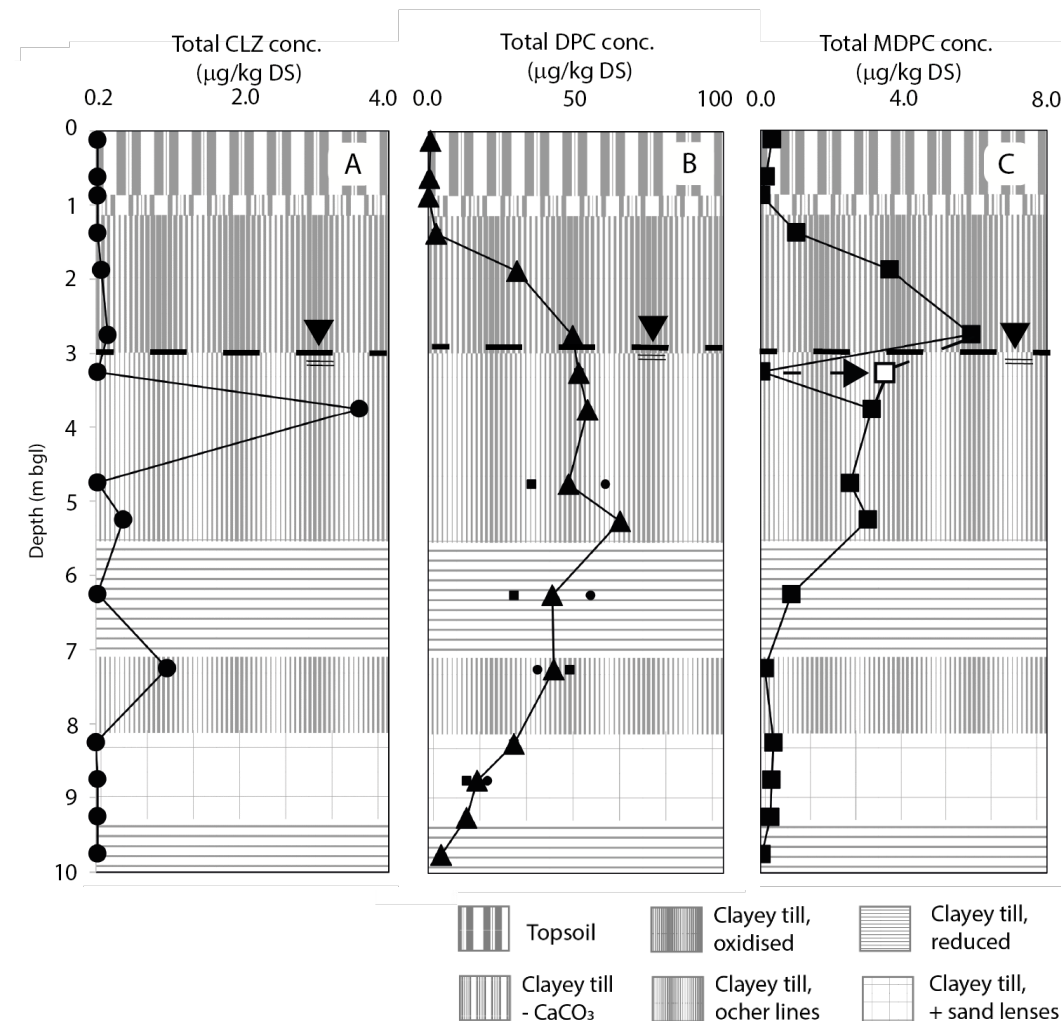

Målte jordkoncentrationer fra tidl. møddingsplads (punktkilde) **Chloridazon (CLZ), DPC & MDPC**

Koncentrationsprofiler fra en boring etableret på en tidligere møddingsplads ned til 10 m u.t.

Lave koncentrationer af CLZ og betydelige koncentrationer af DPC (2000xCLZ) og MDPC (500xCLZ) er blevet målt 25 år efter anvendelsesforbuddet

Pulje med pesticidrester i jorden under punktkilder

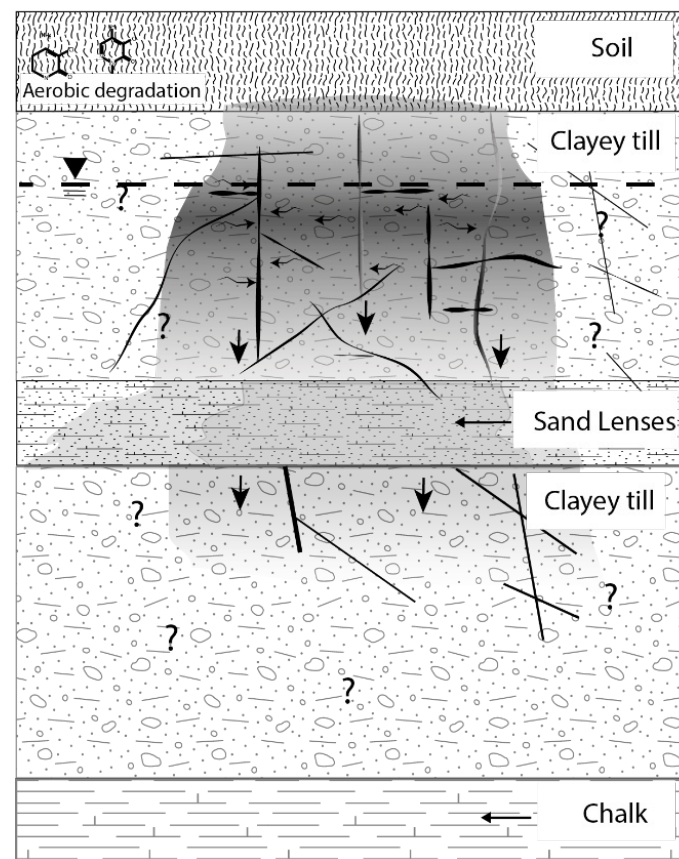
Chloridazon (CLZ), DPC & MDPC

I andre undersøgelser har man fundet højere koncentrationer af moderstoffet chloridazon i jorden end nedbrydningsprodukterne.

Vi mangler altså stadig viden og forståelse om tilbageholdelsen af disse stoffer i jorden.

Men det vides nu, at der stadig ligger betydelige kilder til DPC (og MDPC), som udvaskes langsomt til grundvandsressourcen.

Site 2

Internationale studier

Pesticidrester i landbrugsjord

Tilbageholdelse af flere pesticidrester i overjorden, særligt:

- DPC og MDPC
- Terbutylazin + nedbrydningsprodukter
- Chlorothalonil + nedbrydningsprodukter
- Pesticider, der anvendes i dag

Tilbageholdelse af flere pesticidrester i landbrugsjorde under konventionelle og økologiske markarealer.

Determination of chlorothalonil metabolites in soil and water samples

Simone Hintze^a, Youssef Sameh Bahgat Hannalla^b, Sylvie Guinchard^b, Daniel Hunkeler^a, Gaëtan Glauser^{b,*}

^a Centre for Hydrogeology and Geothermics (CHYN), University of Neuchâtel, Rue Emile-Argand 11, CH-2000 Neuchâtel, Switzerland
^b Neuchâtel Platform of Analytical Chemistry (NPAC), University of Neuchâtel, Avenue de Bellevaux 51, CH-2000 Neuchâtel, Switzerland

Environmental
Science & Technology

pubs.acs.org/est

Derivative Works (CC-BY-NC-ND) Attribution License, which permits copying and redistribution of the article, and creation of adaptations, all for non-commercial purposes.

Article

Widespread Occurrence of Pesticides in Organically Managed Agricultural Soils—the Ghost of a Conventional Agricultural Past?

Judith Riedo, Felix E. Wettstein, Andrea Rösch, Chantal Herzog, Samiran Banerjee, Lucie Büchi, Raphaël Charles, Daniel Wächter, Fabrice Martin-Laurent, Thomas D. Bucheli,^{*} Florian Walder,^{*} and Marcel G. A. van der Heijden^{*}

Cite This: *Environ. Sci. Technol.* 2024, 58, 6744–6752

Contents lists available at ScienceDirect

Science of the Total Environment

journal homepage: www.elsevier.com/locate/scitotenv

Currently and recently used pesticides in Central European arable soils

Martina Hvězdová^a, Petra Kosubová^b, Monika Košíková^c, Kerstin E. Scherr^{a,d}, Zdeněk Šimek^a, Lukáš Brodský^e, Marek Šudoma^a, Lucia Škulcová^a, Milan Sáníka^a, Markéta Svobodová^a, Lucia Krkošková^a, Jana Vašíčková^a, Natália Neuwirthová^a, Lucie Bielská^a, Jakub Hofman^{a,*}

^a Research Centre for Toxic Compounds in the Environment (RECETOX), Faculty of Science, Masaryk University, Kamenice 753/5, Brno 625 00, Czech Republic

^b Central Institute for Supervising and Testing in Agriculture, Hroznová 2, Brno 650 06, Czech Republic

^c AQUATEST Inc., Geologická 4, Praha 5 152 00, Czech Republic

^d Institute for Environmental Biotechnology, Department for Agrobiotechnology (IFA-Tulln), University of Natural Resources and Life Sciences (BOKU), Konrad-Lorenz-Strasse 20, A-3430 Tulln, Austria

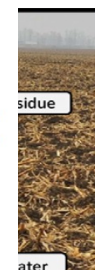
^e Department of Applied Geoinformatics and Cartography, Faculty of Science, Charles University in Prague, Albertov 6, Praha 2, 128 43, Czech Republic

Pesticide Residues in Organic and Conventional Agricultural Soils across Europe: Measured and Predicted Concentrations

Dennis Knuth, Lingtong Gai, Vera Silva, Paula Harkes, Jakub Hofman,^{*} Marek Šudoma, Zuzana Bílková, Abdallah Alaoui, Daniele Mandrioli, Igor Pasković, Marija Polić Pasković, Isabelle Baldi, Mathilde Bureau, Francisco Alcon, Josefa Contreras, Matjaž Glavan, Nelson Abrantes, Isabel Campos, Trine Norgaard, Esperanza Huerta Lwanga, Paul T. J. Scheepers, Coen J. Ritsema, and Violette Geissen

Cite This: *Environ. Sci. Technol.* 2024, 58, 6744–6752

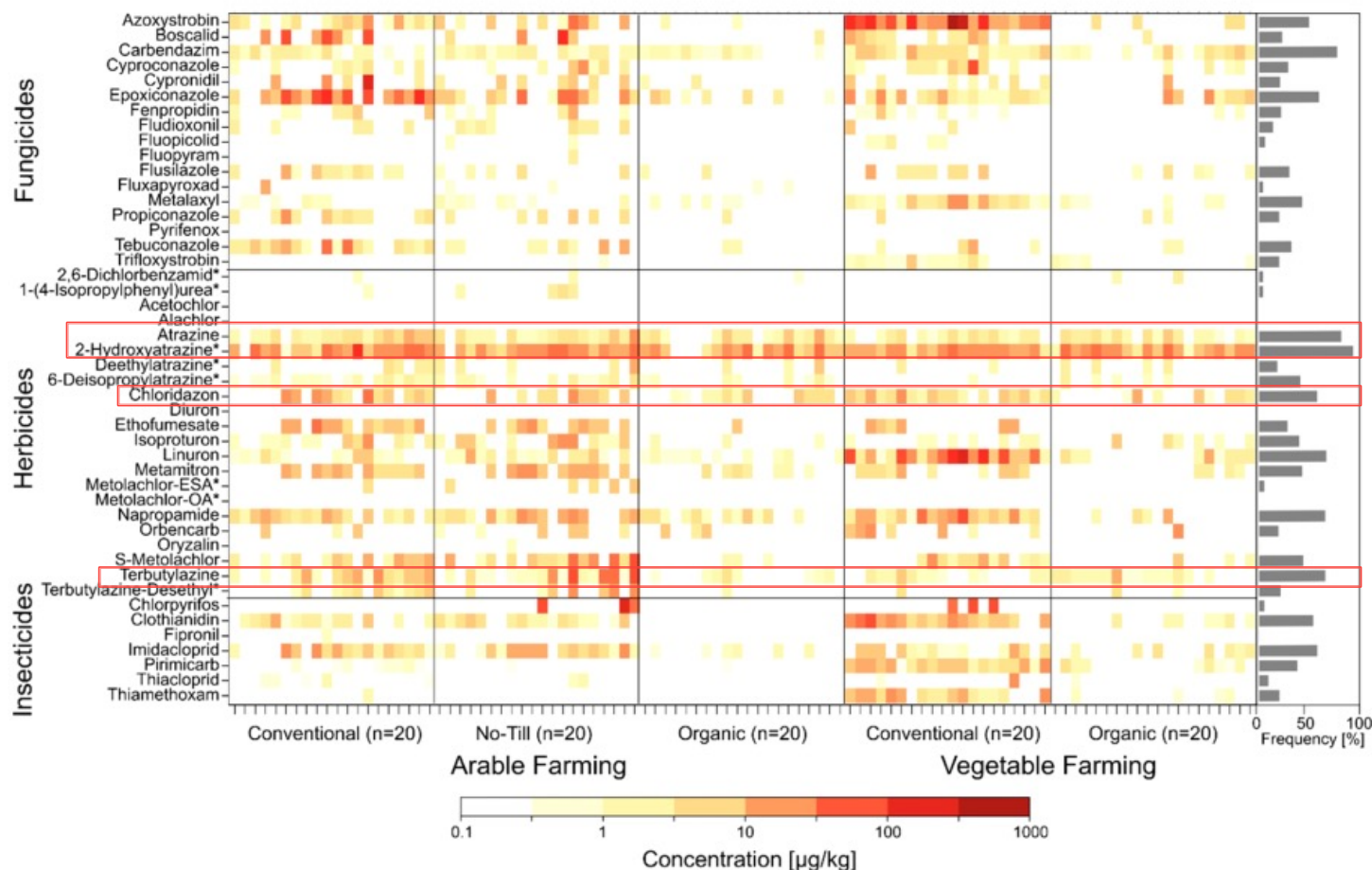
Read Online

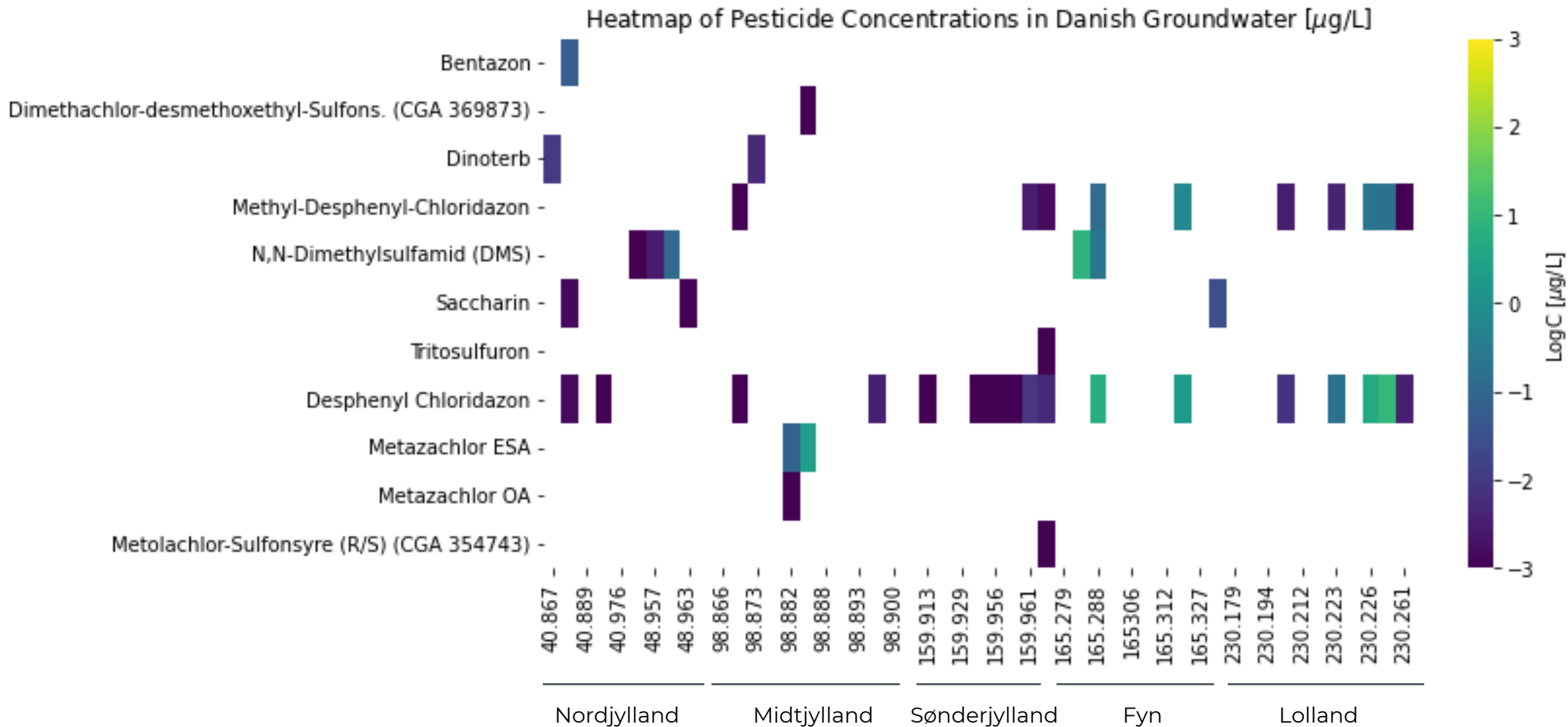
Pesticidrester i schweizisk markjord (10-20 cm u.t.)

Terbuthylazine (godkendt i dag) & chloridazon (forbudt i 2020)

Figur fra Riedo et al. 2021

Pesticidrester i øvre grundvand under markoplande LOOP-oplande, 2021 (Miljøprojekt nr. 2200)

Data fra Skelnenprojektet, 2022

Pesticidrester i jorden under markoplande

Få undersøgelser i Danmark

Undersøgelser af tidligere landbrugsjord på Fyn ved Elmelund skov,

- Ikke betydelige koncentrationer af chloridazon blev fundet.
- Ingen resultater for DPC i jorden, da metoden ikke var optimeret til dette formål.
- Påviste koncentrationer med DPC i porevand og drænprøver

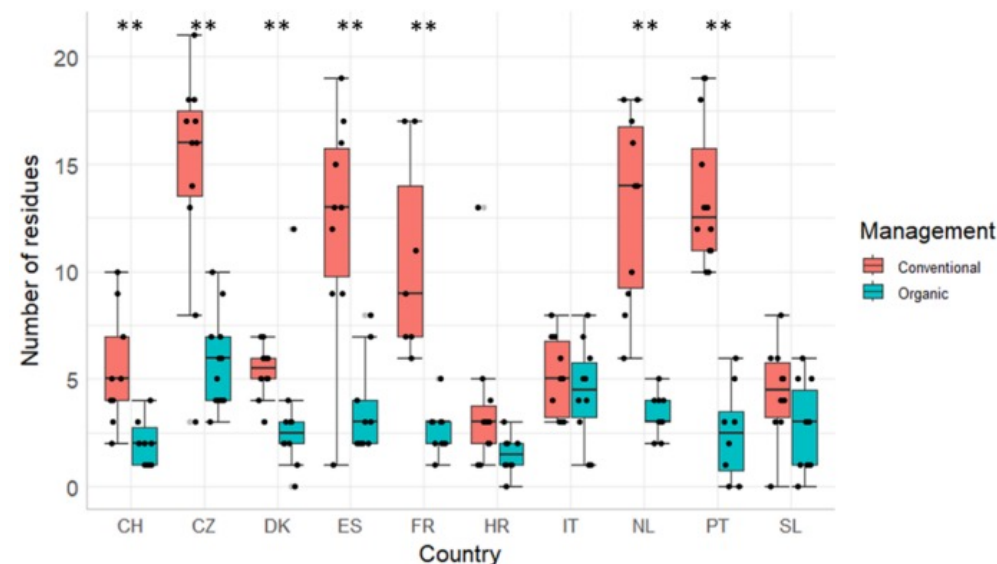
Nyere undersøgelse i Europa viser at der bliver fundet pesticidrester i dansk markjord (både konventionelt og økologisk)

- Ingen fund med chloridazon i DK, og der er ikke blevet analyseret for DPC

Undersøgelse af fortsatte kilder til desphenylchloridazon i Elmelund Skov

Christian Nyrop Albers, Anne Esbjørn & Nora Badawi

Albers et al, 2021

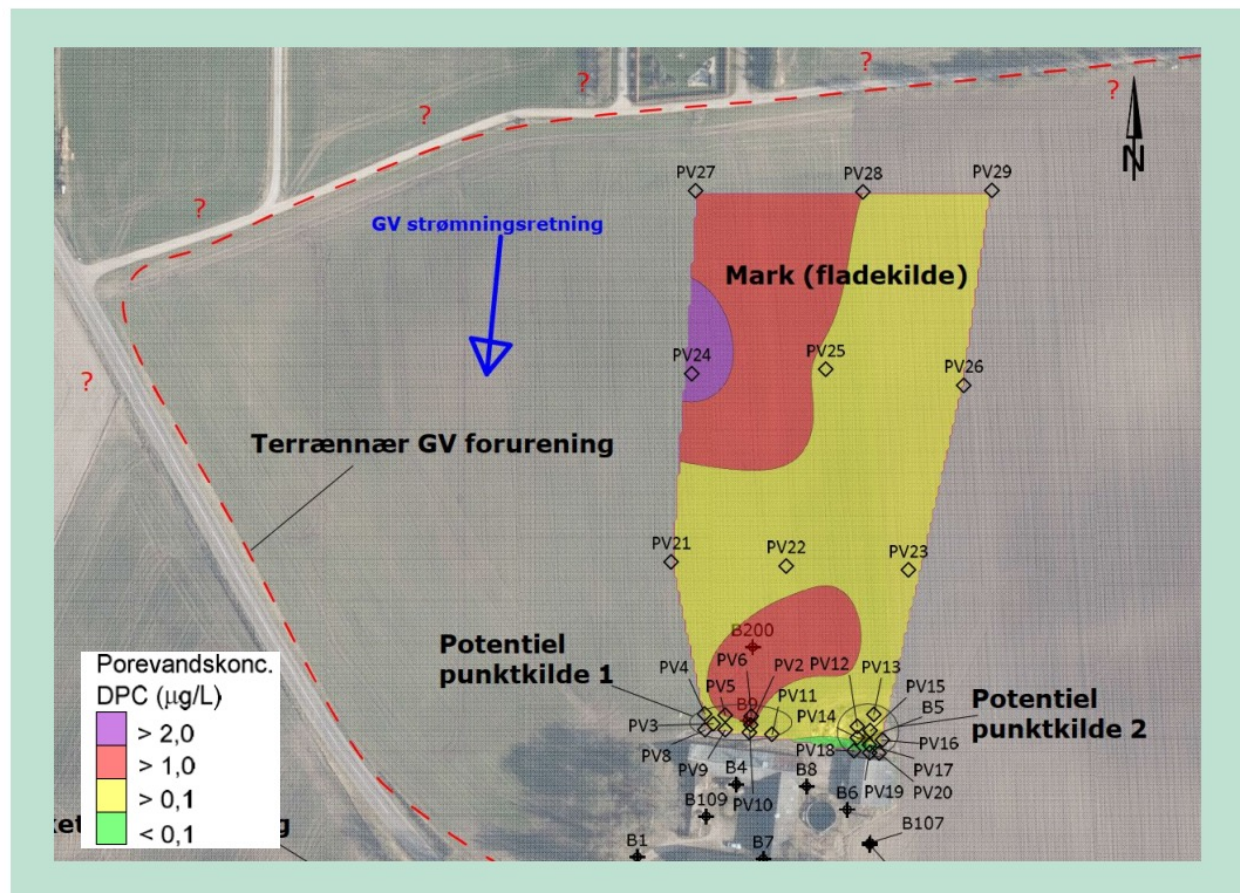

Knuth et al, 2024

Pesticidrester i porevand under danske markarealer

DPC i porevand i 2.5 m u.t.

Flux fra kendt punktkilde (0,01 ha, maks konc: 4 $\mu\text{g/L}$):

DPC flux: 0,16 g/år

Flux fra markopland (1,6 ha, maks konc. : 0,8 $\mu\text{g/L}$):

DPC flux: 5,5 g/år

Miljøprojekt nr. 2248 ved DMR

FIGUR 6.1. Konturplot af indhold af DPC i porevandet 2,5 m u.t. opstrøms landbrugsejendommen.

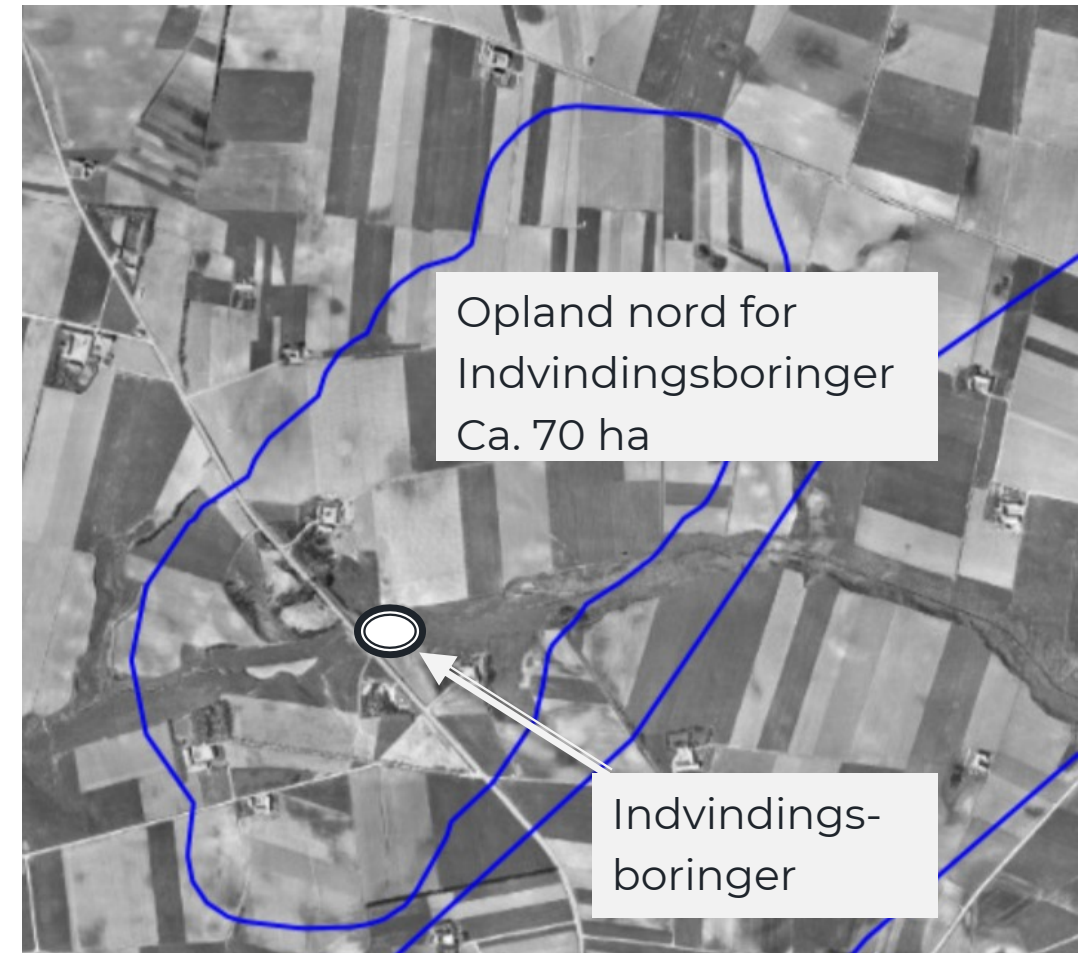
Pesticidrester i dansk markjord

Hvor stor er puljen med pesticidrester i jorden?

70 ha opland ved nærværende
undersøgte lokalitet

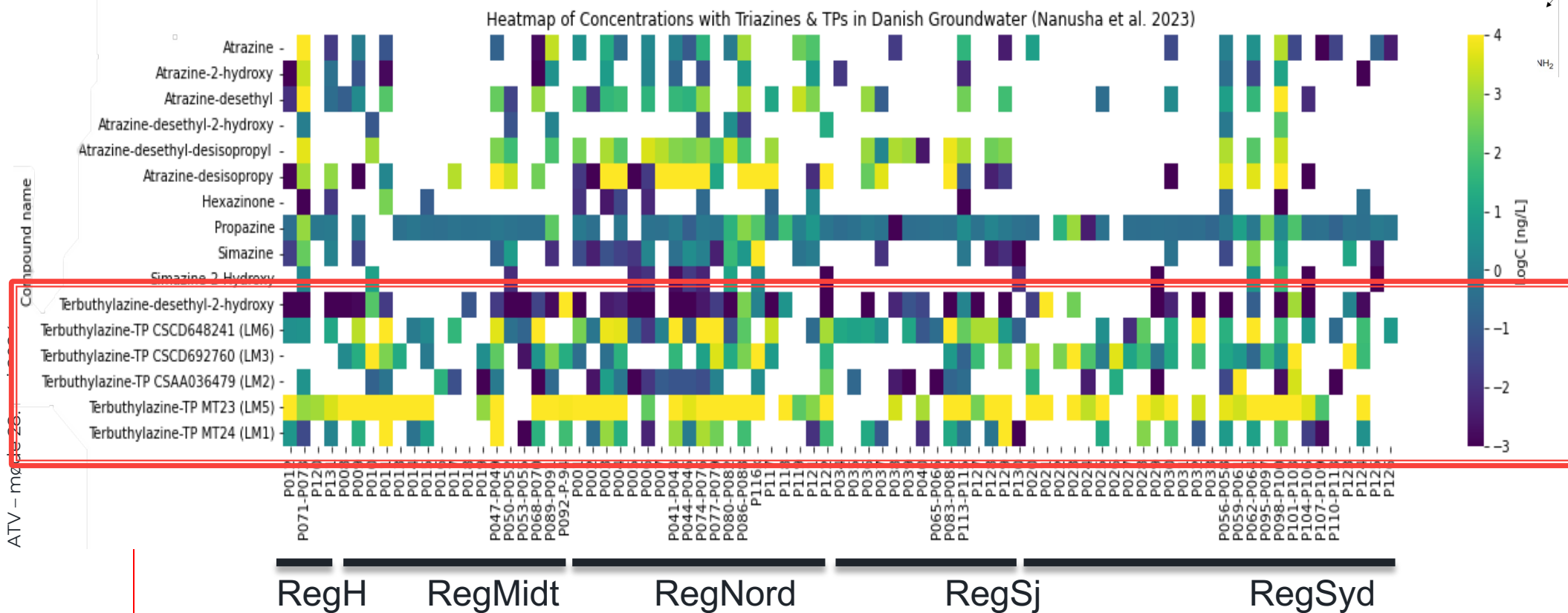
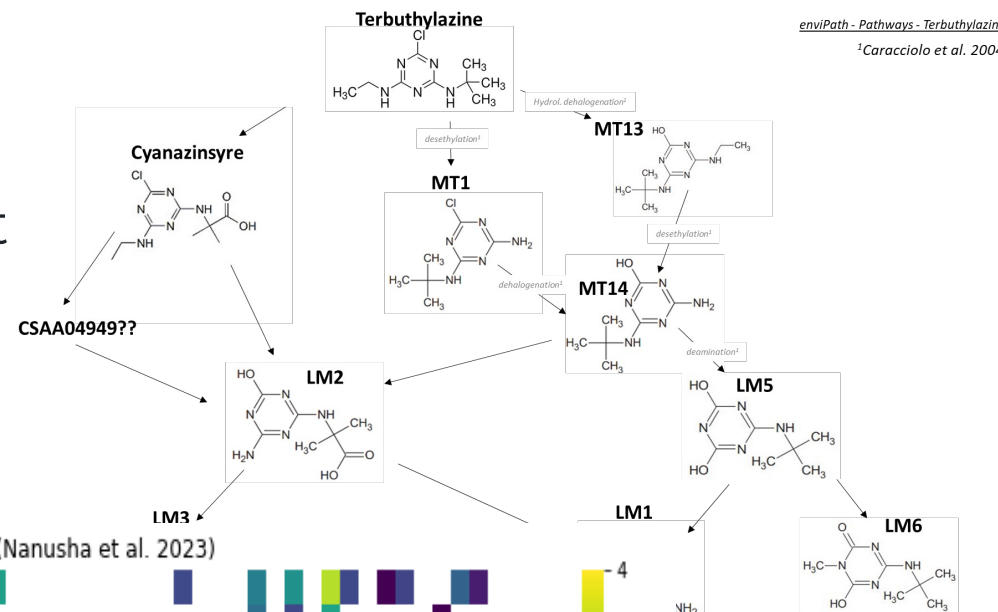
Hvad er den potentielle kildestyrke?

**En stor ukendt faktor i forhold til
varighedsvurderinger er kendskab til
puljen med pesticidrester i jorden
under dyrkede markarealer**

Historisk foto fra 1954

Pesticidrester i grundvandet: Nontarget Triaziner

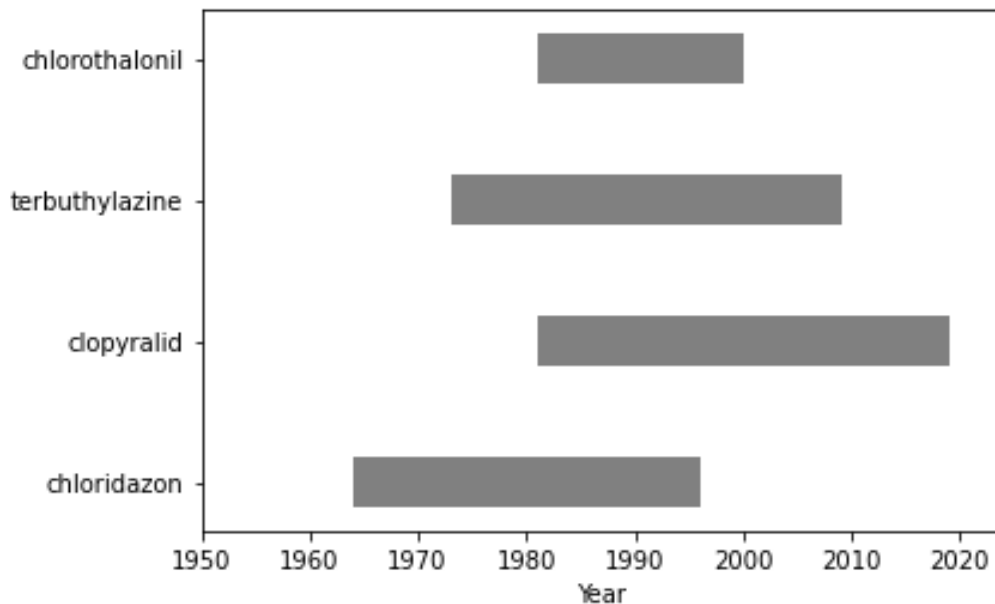

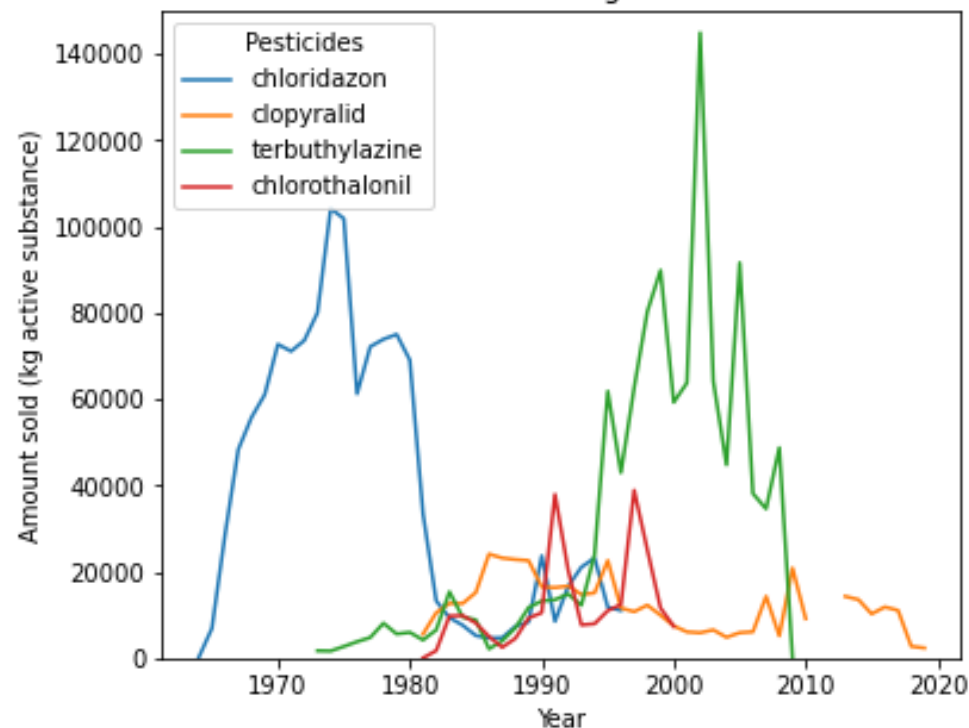
Pesticidrester i dansk markjord

Er terbutylazins nedbrydningsprodukter det nye DPC?

Salgsperioder i Danmark

Amount Sold of Different Agricultural Pesticides

Hvor længe vil landbrugspesticider påvirke grundvandet?

Hvad mangler vi svar på?

Troværdige data for koncentrationer i jord og porevand af moderstoffer og metabolitter.

- Kun meget sporadiske målinger for enkelt pesticider i det åbne land på landbrugsarealer.

Behov for løbende at opdatere viden om stoffernes **fysisk-kemiske egenskaber**.

En bedre forståelse af pesticidresters transport og skæbne i jorden – **sorption & nedbrydning**

Kende til **puljen af moderstof i jorden** og omdannelsen til det måske mere mobile nedbrydningsprodukt.

Pesticid/ metabolit	Opløselighed (20°C) [mgL ⁻¹]	LogK _{ow} (20°C) [mgL ⁻¹]	K _d [L kg ⁻¹]	DT50 _s [d]
Chloridazon	422	1,19	0.2-3.6	17.8
DPC	6531	-0,26	0.34-0.71	80-132
MDPC	7300	-1,38	0.4-7.3	118-170
Terbuthylazin	6.6	3,4	5.1	21.8
Desethyl-TBA (MT1)	327	2,3	1.4	28.6
Hydroxy-TBA (MT13)	7.2	1,5	3.9	34.5
Hydroxy-desethyl-TBA (MT14)	?	?	4.1	11.9
LM1	?	?	?	?
LM3	?	?	?	?
LM5	?	?	?	?
LM6	?	?	?	?

PhD-projektet

S

Fokusstoffer i projektet:

LM5

LM6

LM3

LM2

Terbuthylazin

desethyl-terbuthylazine

hydroxy-terbuthylazine

hydroxy-desethyl-terbuthylazine

Terbutryn

Chlorothalonil

R417888

R471811

Chloridazon

DPC

MDPC

Pu

lar

Sa

pe

kil

ur

in

De

va

re

e til

r.

Nyttig Viden

Pesticidrester i jorden på landbrugsarealer

- Udpegning af fremtidige beskyttelseszoner
- Bæredygtige investeringer i fremtidig grundvandsbeskyttelse

Samt

- Realistiske data om miljøpåvirkninger fra landbrugsaktiviteter
- Beslutningstagning indenfor jordforurening, miljøbeskyttelse, landbrugspraksis samt at opnå en mere bæredygtig miljøpolitik

Kræver

- At der bliver stillet krav til analysemetoder – lavere detektionsgrænser i jord

Tak for jeres tid

Referencer

Arbejdsrapport fra Miljøstyrelsen nr. 21, 2002; Vidensstatus for sammenhængen mellem tilstanden i grundvand og overfladevand

Simone Hintze, Youssef Sameh Bahgat Hannalla, Sylvie Guinchard, Daniel Hunkeler, Gaétan Glauser, 2021; Determination of chlorothalonil metabolites in soil and water samples, Journal of Chromatography A, Vol. 1655 (462507)

Riedo, J., Wettstein, F. E., Rösch, A., Herzog, C., Banerjee, S., Büchi, L., Charles, R., Wachter, D., Martin-Laurent, F., Bucheli, T. D., Walder, F., and van der Heijden, M. G. A., 2021, Widespread Occurrence of Pesticides in Organically Managed Agricultural Soils - the Ghost of a Conventional Agricultural Past?, Environmental science & technology, Nr. 55 (2919-2928)

Froger C, Jolivet C, Budzinski H, Pierdet M, Caria G, Saby NPA, Arrouays D, Bispo A. Pesticide Residues in French Soils: Occurrence, Risks, and Persistence. Environ Sci Technol. 2023 May 23;57(20):7818-7827.

"Martina Hvězdová, Petra Kosubová, Monika Košíková, Kerstin E. Scherr, Zdeněk Šimek, Lukáš Brodský, Marek Šudoma, Lucia Škulcová, Milan Sáňka, Markéta Svobodová, Lucia Krkošková, Jana Vašíčková, Natália Neuwirthová, Lucie Bielská, Jakub Hofman, Currently and recently used pesticides in Central European arable soils, Science of The Total Environment, Volumes 613–614, 2018, Pages 361-370

Referencer

Mulatu Yohannes Nanusha, Emil Egede Frøkjær, Helle Rüz Hansen, Signe Bonde Rasmussen, Jakob Bruun Nicolaisen, and Martin Hansen, 2023, Explorative Quantitative Nontarget Analysis Reveals Micropollutants in Danish Groundwater, ACS ES&T Water 2023 3 (12), 3992-4003

Miljøstyrelsen (2022). Skelnen mellem pesticidkilder. Miljøprojekt nummer 2200.

Nielsen, A. K., Tsitonaki, K., Sadowski, K., Pedersen, S.R., Jannerup, H., Bjerg, P.L. (2021). Den umættede zone som en sekundær kilde til forurening af grundvandet med desphenylchlo-ridazon (DPC). Magasin nummer 4, 2021, 18-23. Regionernes Videncenter for Miljø og Res-sourcer.

Hintze, S. (2020). Long-Term Dynamics of Pesticide Metabolites in Soil and Aquifers. PhD the-sis. University of Neuchâtel. Switzerland.

Knuth D, Gai L, Silva V, Harkes P, Hofman J, Šudoma M, Bílková Z, Alaoui A, Mandrioli D, Pasković I, Polić Pasković M, Baldi I, Bureau M, Alcon F, Contreras J, Glavan M, Abrantes N, Campos I, Norgaard T, Huerta Lwanga E, Scheepers PTJ, Ritsema CJ, Geissen V. Pesticide Residues in Organic and Conventional Agricultural Soils across Europe: Measured and Predicted Concentrations. Environ Sci Technol. 2024 Apr 16;58(15):6744-6752.

Referencer

Albers, C.N., Esbjørn, A.; Badawi; N. (2021). Undersøgelse af fortsatte kilder til desphenylchloridazon i Elmelund Skov. DANMARKS OG GRØNLANDS GEOLOGISKE UNDERSØGELSE RAPPORT 2021/27.

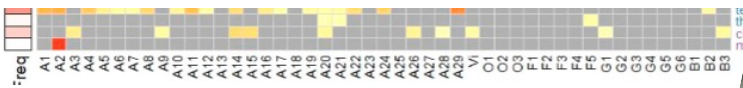
Pesticidrester i dansk markjord (10-20 mg/kg)

Glyphosat (godkendt i Danmark)
(nedbrudt)

Ny forskning: Glyphosat og risikoen for kræfttyper

Fødevarer | 19. februar 2019 kl. 12:25 | 112

	Glyphosat	1462	998	68.3
	MCPA	1463	375	25.6
	Bentazon	1463	225	15.4
	2,6-Dichlorbenzamid	1463	214	14.6
	Prosulfocarb	1378	101	7.3
	DNOC	1220	55	4.5
	DEHP	1066	43	4.0
	Mechlorprop	1451	30	2.1

Figur fra Froger et al. 2023

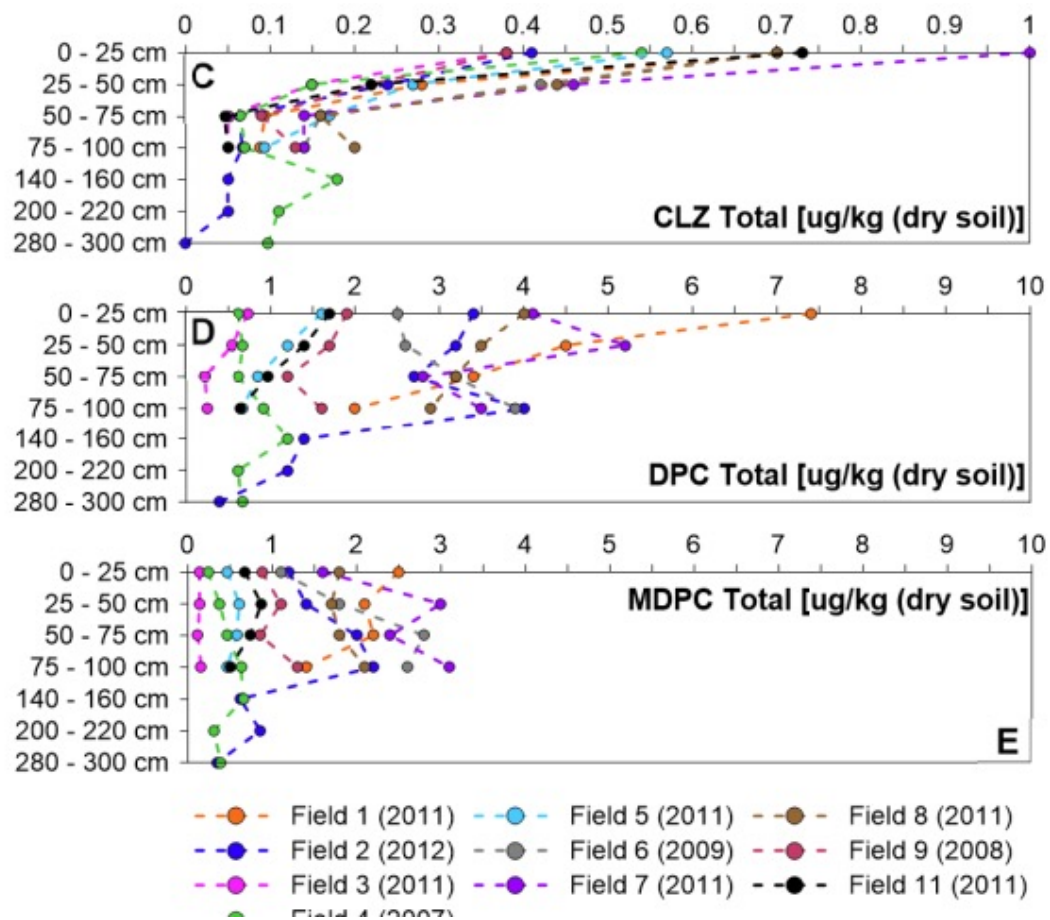

Top 10 Stoffer i Region Syddanmark fra 2016-2024

Stofparameter	count_all	count_detected	count_count_summer	count_count_detected_summer	count_count_spring	count_count_detected
AMPA	1487	1324.0	314.0	275.0	373.0	
Trifluoreddikesyre (TFA)	1250	1180.0	222.0	209.0	326.0	
Glyphosat	1486	1015.0	314.0	215.0	373.0	
MCPA	1487	383.0	314.0	117.0	373.0	
Bentazon	1487	226.0	314.0	52.0	373.0	
2,6-Dichlorbenzamid	1487	215.0	314.0	81.0	373.0	
Prosulfocarb	1402	106.0	243.0	4.0	373.0	
Desphenyl chloridazon	85	73.0	71.0	59.0	nan	
DNOC	1244	58.0	219.0	5.0	307.0	
N,N-Dimethylsulfamid (DMS)	90	49.0	71.0	46.0	1.0	

Pesticidrester i schweizisk markjord (3 m u.t.)

Chloridazon (forbudt i 2020), DPC & MDPC

Figur fra Simone Hintze, 2020

